

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมอาสาสมัครแรงงานต่างด้าว ด้านสุขภาพ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (อสต อช.) ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบ่งการศึกษาเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 หาความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดประชุมรับฟังข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้แทนสถานประกอบกิจการ ผู้แทนลูกจ้างต่างด้าวของสถานประกอบกิจการพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการและสมุทรสาคร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชีวอนามัยที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวรวมทั้งหมด 20 คน ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และระยะที่ 3 ทดลองใช้โดยการจัดอบรมในสถานประกอบกิจการ 4 แห่ง ระยะที่ 4 ประเมินผลหลังการจัดอบรมทันที และ 3 เดือนหลังจัดอบรมโดยการสัมภาษณ์ผู้แทนลูกจ้างต่างด้าว และผู้แทนฝ่ายบุคคลของสถานประกอบกิจการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบ (component analysis) ผลการศึกษาระยะที่ 1 พบว่า ที่ผ่านมามาสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่จะจัดอบรมหัวข้อความปลอดภัยในการทำงาน เนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันโรค หรือสุขภาพยังมีการดำเนินการน้อย เนื้อหาหลักสูตรควรเป็นการบูรณาการความรู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านสาธารณสุขทั้งหมด ทั้งการป้องกันโรคติดต่อ และไม่ติดต่อ โรคจากการทำงาน และสิทธิต่าง ๆ ที่ควรรู้ หัวข้อต่าง ๆ ที่ควรจัดอบรมได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ การใช้ยารักษาโรค และขั้นตอนการใช้บริการที่สถานพยาบาล จากข้อมูลในระยะเวลาที่ 1 ได้นำมาพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร 2) ปรัชญาหลักสูตร 3) วัตถุประสงค์ 4) ระยะเวลาการอบรม 4 ชั่วโมง 5) คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม 6) เนื้อหารายวิชา 7) สื่อการสอน เน้น 3 ภาษา (ไทย เมียนมา กัมพูชา ถ้าสามารถจัดหาได้) และ 8) การประเมินผลหลักสูตรสำหรับเนื้อหารายวิชา แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1. กล่าวต้อนรับ ชี้แจงวัตถุประสงค์ บทบาทของอาสาสมัครฯ 2. การส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค 3. แนวทางการเข้ารับบริการ ณ สถานพยาบาล และสิทธิต่างๆ และ 4. การป้องกันโรคและการบาดเจ็บจากการทำงาน ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนใช้เทคนิคแบบร่วมมือโดยใช้เกม และทำกิจกรรมกลุ่ม ผลการประเมินพบว่า มีผู้เข้าอบรมที่เป็นลูกจ้างต่างด้าวจำนวน 76 คน และกว่าร้อยละ 60 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เมื่อติดตามหลังเข้ารับการอบรม 3 เดือน พบว่ามีสถานประกอบกิจการ 2 แห่งที่ผู้เข้าอบรมสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ตามบทบาท ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรเพิ่มเวลาในการอบรม เพิ่มหัวข้อการป้องกันโรคโควิด-19 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 และเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หัวหน้างานฯ เพื่อเป็นครู ก ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกจ้างได้มากขึ้น รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนลูกจ้างต่างด้าวที่เข้ารับการอบรมได้ดำเนินกิจกรรมทางด้านสุขภาพและอาชีวอนามัยตามบทบาทอาสาสมัครตามที่กำหนด

Abstract

The research and development study was conducted to develop occupational health (OH) and safety training course for migrant worker volunteers. It composed of four phases including 1) training needs, 2) course development, 3) pilot training and 4) course evaluation. In phase 1, a one-day meeting was conducted to gather data from 20 participants including human resources personal and migrant employees in Samut Prakan and Samut Sakhon. OH experts who worked related to migrant workers also were invited to suggest the content of such course. Then, the course was documented, tried out and evaluated in phase 2, 3 and 4, respectively. Quantitative data were analyzed using frequency and percentage while qualitative data were analyzed by component analysis. Results in phase 1 showed that safety topics were frequently trained in most enterprises. Such course should integrate all public health issues including OH, environmental health and diseases prevention. The topics such as labour laws, diseases prevention, health promotion, drug use and health services access should be packed in the course. Cooperative learning technique was used in the constructed course. It included 8 elements as follows; 1) course rationale 2) course philosophy 3) course objective 4) course duration: 4 hours 5) qualification of the trainees 6) course description: 4 modules 7) course media: 3 languages if available (Thai, Myanmar and Cambodia) and 8) course evaluation. Introduction and OH volunteer roles, communicable and non-communicable diseases prevention, guideline to access the health services and the occupational diseases and injuries protection were included in 4 modules. Games and group discussion were used to increase participation. Total 76 migrant employees in 4 enterprises participated in this course and more than 60% of them were very satisfied. However, after 3 months follow up, only trainees in 2 enterprises could follow the roles of such volunteers. This study recommended that the course should increase the training time and add the COVID-19 prevention content in the 2nd module. Additionally, safety officers or human resources officers should participate in this course to guide the migrant trainees and support them to conduct occupational health and safety activities following their roles.